

A Synthesis of Integrated Study Approaches to Southern Local Politics in the Contemporary Context

Aussiri Lapi-e

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thaksin University, Thailand

Thuanthong Krutchon

Management for Development College,
Thaksin University, Thailand

Thakorn Sitthichock

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thaksin University, Thailand

Apiradee Jiropas

Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thaksin University, Thailand

Sukparut Raksakarn

Faculty of Education,
Thaksin University, Thailand

Seksak Yoodee

Management for Development College,
Thaksin University, Thailand

Abstract

The dynamic tension between globalization and localism has significantly shaped the evolving paradigm of social science education. This study aims to synthesize integrated approaches to understanding local political phenomena in southern Thailand, focusing on the provinces of Songkhla, Surat Thani, and Nakhon Si Thammarat. Adopting a qualitative methodology, the researchers analyzed a wide range of master's theses in political science and public administration produced between 2018 and 2022, complemented by in-depth interviews with purposively selected key informants. Data were analyzed thematically to identify core patterns and insights. The findings reveal that research on southern local politics predominantly reflects conceptual frameworks rooted in local administration, thereby reinforcing an epistemological orientation more aligned with public administration than traditional political science. Although many studies adopt a behaviorist perspective, the study recommends a shift toward mixed-methods research to transcend conventional disciplinary boundaries and better integrate with broader social science frameworks. It also calls on academic institutions to revise their educational strategies to promote research that innovates in local governance and addresses community needs. Finally, the study highlights the need to develop a knowledge management system for local politics based on the concept of "glocalization," tailored to the specific contextual challenges of the university's geographic and societal setting.

Keywords

knowledge synthesis, integrated study approaches, southern local politic

CORRESPONDING AUTHOR

Thuanthong Krutchon, Management for Development College, Thaksin University
140, Moo 4, Tambon Khoa-Roob-Chang, Muang Songkhla 90000, Thailand Email: thuanthong@tsu.ac.th
© College of Local Administration, Khon Kaen University. All rights reserved.

การสังเคราะห์แนวทางการศึกษา เชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ ในบริบทร่วมสมัย

อศศิริ ลาปี่

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ฐากร สิทธิโชค

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ศุภรพรัตน์ รักษาญจน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ทวนธง ครุฑจ้อน

วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

อภิรดี จิโรภาส

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

เสกศักดิ์ อยู่ดี

วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

การปะทะประสานระหว่างกระแสความคิดแบบโลกาภิวัตน์และกระแสความคิดท้องถิ่นนิยมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปรับกระบวนการจัดการศึกษาทางสังคมศาสตร์ในปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้มุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นผ่านการสังเคราะห์แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย กำหนดพื้นที่ศึกษาครอบคลุมจังหวัดสงขลา สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช พร้อมเสนอแนวทางจัดการความรู้เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในอนาคต ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสังเคราะห์อภิमानจากงานวิจัยระดับปริญญาโท ปริญญาเอกทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ระหว่างช่วงปี พ.ศ.2561-2565 ประกอบกับเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งได้มาด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ ผลวิจัยพบว่า ข้อมูลการศึกษาวิจัยการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ สะท้อนการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ที่มีความหลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่สัมพันธ์กับมโนทัศน์ด้านการบริหารท้องถิ่น ต่อยอดการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาซึ่งโน้มเอียงไปในทางรัฐประศาสนศาสตร์มากกว่ารัฐศาสตร์ ขณะที่การศึกษาการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่อาศัยกรอบการศึกษาแนวพุทธธรรมนิยมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ ข้อเสนอการสร้าง ความแข็งแกร่งทางวิชาการด้านการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในอนาคต ควรออกแบบการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีรองรับ การก้าวข้ามกรอบมโนทัศน์การศึกษาแบบเดิมไปสู่การประยุกต์ร่วมกับขอบข่ายสังคมศาสตร์เชิงบูรณาการ นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้เสียทางการศึกษาควรทบทวนแนวทางการยกระดับผลงานที่มุ่งบุกเบิกและสร้าง นวัตกรรมจัดการปกครองท้องถิ่นที่ตอบโจทย์สังคม ชุมชนที่พร้อมประยุกต์ใช้ได้จริง รวมทั้งควรสำรวจ แนวทางพัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการความรู้เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ด้วยฐานคิด “Glocalization” ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นความท้าทายตามบริบทพื้นที่เฉพาะของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ

การสังเคราะห์ความรู้, แนวการศึกษาเชิงบูรณาการ, การเมืองท้องถิ่นภาคใต้

บทนำ

หากกล่าวถึงข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาสำหรับประเทศไทยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ.2560 จากการปรากฏตัวของแนวคิดร่วมสมัยภายใต้นิยาม “Glocalization” หรือโลกาเทศาภิวัตน์ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการปะทะประสานระหว่างแนวความคิดกระแสโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์นั้น (Scholte, 2005) นำไปสู่การรื้อสร้างข้อถกเถียงชุดใหม่อันเกิดจากผลกระทบทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอที่นำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสัมพันธ์กับแนวทางการปรับกระบวนการทัศน์เพื่อการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทั้งระบบด้วยการตั้งโจทย์และแสวงหาวิธีประยุกต์หรือปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในระดับที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยง (Panich, 2013) อย่างไรก็ตามข้อถกเถียงชุดใหม่จากการวิพากษ์การพัฒนาแบบและกลไกเชิงบูรณาการที่สัมพันธ์กับข้อบ่งชี้การวิเคราะห์มุมมองใหม่ของการเมืองการปกครองท้องถิ่นอย่างกว้างขวางที่สวนทับกับแนวคิดโลกาเทศาภิวัตน์นั้นกลับกลายเป็นโจทย์ใหม่ของการแสวงหารูปแบบการสร้างระบบการเมืองท้องถิ่นไทยให้มีเสถียรภาพว่าจะออกแบบการปรับการจัดการศึกษาการเมืองและการปกครองท้องถิ่นต่อไปในอนาคตอย่างไร ให้เชื่อมโยงกับกรอบความคิดข้างต้น อีกทั้งปฏิเสธไม่ได้ว่าการปรับตัวดังกล่าวกลับส่งผลให้ปัญหาและปรากฏการณ์ในท้องถิ่นที่มีความเป็นพลวัตสูงมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงตอกย้ำถึงข้อจำกัดของกระบวนการจัดการศึกษาท้องถิ่นแบบเดิมไม่อาจตอบสนองต่อการแก้ปัญหา ทั้งยังผลิตซ้ำช่องว่างองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการรองรับการปฏิรูปประเทศบนฐานของยุคผลผลิตทางวิชาการจากท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การพัฒนา รูปแบบและวิธีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ภายใต้การปรับกระบวนการจัดการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของการเมืองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนกลไกการปฏิรูปประเทศจากฐานราก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาข้อค้นพบจากผลงานทางวิชาการที่มีอยู่จำนวนมากทั้งในประเทศและ/หรือระดับสากล ซึ่งล้วนแล้วแต่ตอกย้ำให้เห็นว่าข้อมูลการศึกษาการเมืองท้องถิ่นภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2566) นำเสนอข้อค้นพบซึ่งสามารถสร้างความแตกต่างในกระบวนการบริหารการพัฒนาที่ก้าวข้ามข้อจำกัดจากกลไกดำเนินงานผ่านหน่วยราชการส่วนกลางในอดีตที่ผ่านมา เช่น การส่งเสริมกลไกการรับรู้ข้อมูลและเข้าใจปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง ส่งผลให้กิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการแก้ไขปัญหในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและตรงตามความต้องการ นอกจากนี้ยังสร้างพื้นที่สนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และเข้าถึงบริการสาธารณะจากรัฐผ่านกลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น เป็นต้น (Puang-ngam, 2019) ซึ่งนับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การพยายามสร้างสรรค์กลไกปฏิรูปโครงสร้างหน่วยงานตลอดจนประเมินสถานการณ์ตามทิศทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตอย่างปฏิเสธไม่ได้ จึงสะท้อนถึงความจำเป็นในการประมวลชุดความรู้ผ่านการทบทวนภูมิทัศน์การเมืองท้องถิ่น ตลอดจนทบทวนจุดยืนเกี่ยวกับการปรับกระบวนการทัศน์ประเด็นสำคัญการเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัยที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมต่อการสร้างมุมมองใหม่ให้กับการศึกษาการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานการณ์การเมืองท้องถิ่นภาคใต้ภายหลังการก่อรูปของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบริบททางการเมืองไทย อันนำไปสู่การรัฐประหาร

ครั้งล่าสุด เมื่อปี พ.ศ. 2557 ตลอดจนการเลือกตั้งท้องถิ่นภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2560 นั้น ถือว่าได้สร้างนิยามการเมืองรูปแบบใหม่พร้อมกับสถาปนาตัวแสดงทางการเมืองท้องถิ่นที่หลากหลายในพื้นที่ภาคใต้ (ผู้ให้ข้อมูล A1, การสื่อสารส่วนบุคคล, มิถุนายน 14, 2566) ซึ่งล้วนมีบทบาทต่อการจุดประกายให้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับการพัฒนาข้อเสนอเชิงวิชาการเพื่อช่วงชิงความชอบธรรมจากประกอบสร้างภูมิทัศน์การเมืองท้องถิ่นแนวใหม่ผ่านการอาศัยชุดข้อมูลจากการจัดการศึกษา การเมืองท้องถิ่นเป็นกรอบทบทวนเป้าหมายกลยุทธ์ทางการเมืองระดับฐานราก ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาชุดข้อมูลสำคัญและสามารถประยุกต์ใช้สนับสนุนการสร้างการเมืองท้องถิ่นที่เข้มแข็งที่ต้องอาศัยกรอบวิธีคิดที่แตกต่างพร้อมกับแสวงหาแนวทางวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับข้อเสนอการประกอบสร้างมโนทัศน์ใหม่ที่ท้าทายและน่าสนใจในการตอบสนององค์ความรู้ที่หลากหลายแก่สังคม จึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้เกี่ยวข้องในแวดวงการศึกษาการเมืองท้องถิ่นต้องสำรวจและทบทวนขอบข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นสารสนเทศสำหรับรองรับการสังเคราะห์ชุดความรู้รวมทั้งเปรียบเทียบชุดข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกกรอบการศึกษาในอนาคตที่เหมาะสมกับบริบทเชิงพื้นที่ อันนำมาสู่การกำหนดเป้าหมายการวิจัยครั้งนี้ด้วยการพยายามประมวลชุดความรู้ที่สัมพันธ์กับกระจายตัวตามสถาบันการศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ ตลอดจนกำหนดเป้าหมายในการจัดทำสารสนเทศด้านการเมืองท้องถิ่นอย่างเป็นระบบสำหรับใช้สนับสนุนการสร้างผลผลิตทางวิชาการผ่านผลงานวิจัยของนิสิต/นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตทั้งทางรัฐศาสตร์และ/หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งอาจนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงชุดความคิด (Paradigm Shift) และวิธีการแสวงหาความรู้ (Epistemology) อย่างหลากหลายเกี่ยวกับมุมมองการบริหารท้องถิ่นร่วมสมัย และในฐานะผู้บุกเบิกองค์ความรู้การเมืองท้องถิ่นชุดใหม่ท่ามกลางความท้าทายที่ตอบสนองจากการวิจัยเชิงบูรณาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ภาคใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสังเคราะห์แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย โดยกำหนดวัตถุประสงค์สนับสนุนสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

- 1) เพื่อสำรวจประเด็นสำคัญผ่านผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่น
- 2) เพื่อทบทวนจุดยืนทางญาณวิทยาที่ปรากฏผ่านขอบข่ายการศึกษาการเมืองท้องถิ่น
- 3) เพื่อสังเคราะห์แนวการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานะความรู้ใหม่ในการเมืองท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎี

ความหลากหลายของกระบวนการศึกษาสู่การกำหนดจุดยืนการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเมืองท้องถิ่น

ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาการเมืองท้องถิ่นถือเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ ซึ่งมีขอบเขตที่กว้างขวางและแปรเปลี่ยนตามบริบททางสังคมการเมืองที่ต่างกัันตามยุคสมัย นับตั้งแต่การกำหนดความหมายของการศึกษาระหว่างศาสตร์ที่สัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งต่างมุ่งสร้างจุดยืนทางการศึกษาผ่านชุดของนิยามที่แตกต่างทั้งในแง่มุมการเมืองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น การบริหารท้องถิ่นตลอดจนการบริหารจัดการท้องถิ่น เพื่อเป็น

เครื่องมือในการสร้างผลผลิตทางวิชาการจากฐานทางทฤษฎีไปจนถึงการทบทวนความหมายของการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับท้องถิ่น ที่ต่างมุ่งตั้งคำถามและสร้างข้อถกเถียงชุดใหม่อยู่เสมอ ด้วยเหตุผลข้างต้น ทำให้มรรควิธีเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองท้องถิ่นศึกษาจึงมีความแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนทัศน์ทางความรู้ที่จะเป็นเงื่อนไขที่กำหนดมุมมองทางด้านความรู้หรือญาณวิทยา ความจริงหรือภววิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับความรู้และวิธีวิทยาเกี่ยวกับความรู้ หรือวิธีวิทยา (Tamronglak, 2014) ซึ่งล้วนเกี่ยวโยงกับความหลากหลายของกระบวนทัศน์ตามพลวัตการศึกษาการเมืองท้องถิ่นแนวทางต่าง ๆ ได้แก่ กระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยม กระบวนทัศน์แบบหลังปฏิฐานนิยม และกระบวนทัศน์แนวทฤษฎีวิพากษ์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้ เข้าใจถึงจุดยืนที่แตกต่างระหว่างการศึกษการเมืองท้องถิ่นอย่างชัดเจน และมีแนวทางการตัดสินใจเลือกวิธีสร้างกรอบวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นอย่างเหมาะสมบนฐานการบูรณาการองค์ความรู้สู่การฉายปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัยผ่านกระบวนทัศน์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

กระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยม (Positivism)

ในด้านจุดยืนทางญาณวิทยาถือเป็นกระบวนทัศน์ที่มีชุดของแนวคิด ความเชื่อและปรัชญาที่วางรากฐานด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) โดยเชื่อว่าการทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ทฤษฎีที่มีคุณค่าความเป็นจริงที่ถูกต้องจะต้องได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถคาดการณ์ผลลัพธ์ได้ตรงตามสิ่งที่เกิดขึ้นจริง โดยฐานคิดของกระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยมเป็นการแสวงหาความรู้ จากการศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่ทำให้ความรู้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ เพื่อให้ได้ความรู้ที่นำมาใช้อธิบาย ควบคุม คาดการณ์ ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและมีความเป็นสากลที่มีหนึ่งเดียว (Single Reality) และเป็นความจริงที่ใช้ได้ทั่วไป (Generalization) (Podhisita, 2019) ขณะที่จุดยืนด้านวิธีวิทยาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) เช่นเดียวกับการวิจัยในห้องทดลองแบบการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และใช้วิธีการทางสถิติ ตัวเลข สูตรทางคณิตศาสตร์ในการคำนวณ และการสุ่มตัวอย่างในการลดโอกาสที่จะเกิดความไม่แม่นยำหรือการขาดความน่าเชื่อถือของการวิจัยด้วยเหตุที่การแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ต้องอาศัยวิธีการที่เป็นระบบจึงนำไปสู่ความเชื่อที่ว่าเมื่อผู้วิจัยค้นพบความรู้แล้ว ผู้วิจัยจะกลายเป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ส่วนความรู้ที่ได้มาจะเป็นสิ่งที่คนทั่วไปสามารถนำมาใช้อธิบาย ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในบริบทอื่นได้ ดังนั้นความรู้ที่ได้ จึงเป็นสากลซึ่งไม่ผูกติดอยู่กับโน้ตทัศน์ของผู้วิจัย ตลอดจนบริบทแวดล้อมสังคมแต่อย่างใด

กระบวนทัศน์แบบหลังปฏิฐานนิยม (Post-Positivism)

ด้านจุดยืนทางภววิทยา Maksimović and Evtimov (2023) ได้สรุปไว้ว่ามีหลักความเชื่อพื้นฐานเช่นเดียวกับกระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยม กล่าวคือ ความพยายามในการควบคุมและพยากรณ์ ปรากฏการณ์ที่ศึกษาโดยใช้กระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ หากแต่เมื่อมีการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์ ยิ่งตอกย้ำให้เห็นว่า ไม่สามารถทำให้การแสวงหาความรู้ทางสังคมศาสตร์มีความทัดเทียมการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ รวมทั้งส่งผลให้มีข้อถกเถียงระหว่างจุดยืนระหว่างกลุ่มผู้ที่อยู่ภายใต้กระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยม กับกลุ่มผู้ที่ตั้งคำถามกับกระบวนทัศน์

แบบปฏิฐานนิยมอยู่เสมอ ขณะที่การพิจารณาจุดยืนทางญาณวิทยา จุดยืนวิธีวิทยา ใช้วิธีวิทยาที่ใช้ในการแสวงหาความรู้/ความจริงที่ลดทอนค่านิยมและอคติ แต่ความรู้/ความจริงที่มีอยู่มีความซับซ้อนเกินกว่าที่จะใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ในการเข้าถึงความจริง ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีวิทยาที่หลากหลายในกระบวนการแสวงหาความรู้/ความจริงอย่างวิพากษ์ (Critical Multiplism) ซึ่งอาจทำได้โดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) อย่างเป็นระบบ เพื่อลดโอกาสของความผิดพลาดในการแสวงหาความรู้ มากกว่าที่จะเป็นการยืนยันสมมติฐานและการแสวงหาความรู้ที่มีหนึ่งเดียว ส่งผลให้วิธีวิทยาของกระบวนการทัศน์แบบหลังปฏิฐานนิยมจึงเปิดกว้าง มีความยืดหยุ่นและสามารถใช้วิธีการแสวงหาความรู้ผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

กระบวนการทัศน์แนวทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory)

ภายใต้การกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยา เชื่อความจริงที่เป็นอัตวิสัย (Subjectivism) และไม่สามารถแยกค่านิยมออกจากกระบวนการแสวงหาความรู้ ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ตั้งคำถามกับความรู้ จึงไม่จำเป็นต้องแยกขาดออกจากความรู้/ความจริง หรือกล่าวได้ว่า ตัวผู้ศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้/ความจริง นอกจากนี้มุมมองที่มีต่อความรู้ภายใต้กระบวนการทัศน์แบบทฤษฎีวิพากษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองแบบยุคหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ที่ปฏิเสธความรู้สากลเพียงหนึ่งเดียวตามแบบวิธีการแสวงหาความรู้แบบวิทยาศาสตร์ ประกอบกับมุมมองทางด้านวิธีวิทยาสะท้อนกรอบการมองความจริงในลักษณะที่แตกต่างจากกระบวนการทัศน์แบบปฏิฐานนิยมและหลังปฏิฐานนิยมอย่างสิ้นเชิง โดยมองว่าความจริงไม่ได้เป็นสิ่งไร้เดียงสา หรือความจริงที่มีหนึ่งเดียว หากแต่เป็นความจริงเสมือน (Virtual Reality) หรือความจริงที่ถูกสร้างจากปฏิบัติการทางสังคมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และสัมพันธ์กับบริบททางสังคมอื่น ๆ รวมทั้งมีสถานะเป็นความจริงที่ถูกผลิตซ้ำตลอดช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ (Historical Realism) จนกลายเป็นความจริงหนึ่งเดียวที่ถูกฝังแน่นอยู่ในโครงสร้างทางสังคม นอกจากนี้การมองความจริงจากมุมมองทฤษฎีวิพากษ์แสดงให้เห็นถึงการแสวงหา การรื้อถอน และการสร้างความรู้/ความจริง ไม่ควรยึดติดอยู่กับกระบวนการทัศน์ใดกระบวนการทัศน์หนึ่งอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด เพื่อให้เกิดกระบวนการทางความรู้ใหม่ที่มีความหลากหลาย และสร้างการยอมรับในความรู้/ความจริงจากมุมมองแบบอื่นที่แตกต่างจากเดิม (Kaewtep & Hinwiman, 2017)

ในท้ายที่สุดแล้วการก่อรูปของกระบวนการทัศน์ (Paradigm) ที่หลากหลายครั้งนี้ ถือเป็นแนวทางสำคัญ ซึ่งทำให้เห็นถึงระบบของความคิดความเชื่อ และมุมมองที่หลากหลายต่อการพัฒนาขอบข่ายการวิจัยด้านการเมืองท้องถิ่น เนื่องด้วยกระบวนการทัศน์ทางความรู้จะเป็นสิ่งซึ่งกำหนดคำตอบของคำถามที่จะนำไปสู่การตอบคำถามพื้นฐานการวิจัยที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านญาณวิทยา และวิธีวิทยา ดังนั้นแม้ว่าผู้วิจัยจะมีประเด็นการศึกษาเรื่องเดียวกันหากแต่มีกระบวนการทัศน์การวิจัยที่แตกต่างกัน ก็คาดว่าจะทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกันด้วย ตอกย้ำถึงบริบทการศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่ต้องอาศัยจุดยืนการของกระบวนการทัศน์ที่ชัดเจนอันจะนำไปสู่การสร้างกรอบแนวทางศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะผ่านการทบทวนองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ในบริบทร่วมสมัยได้อย่างเป็นรูปธรรม

กรอบแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัย : การทบทวนข้อช่วยความรู้ผ่านพัฒนาการศึกษาทางรัฐศาสตร์

กรอบการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัย (Local Politics Approaches) ที่พยายามนำเสนอความสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักพื้นฐานภายใต้ข้อช่วยวิเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัยครั้งนี้ นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเชื่อมโยงกับกรอบแนวทางการศึกษาการเมืององค์ความรู้เชิงศาสตร์ในบริบทร่วมสมัยตามรายละเอียดข้างต้นแล้ว ผู้ศึกษาทางการเมืองท้องถิ่นควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการขยายมุมมองใหม่เกี่ยวกับการปรับกระบวนการทัศน์ที่หลากหลาย ซึ่งนำมาสู่การอธิบายบริบทและการขยายองค์ความรู้ในการเมืองท้องถิ่นได้เชิงประจักษ์ บนฐานการอาศัยแนววิเคราะห์กรอบการศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามเพื่อฉายภาพรวมเกี่ยวกับประเด็นการศึกษาการเมืองท้องถิ่น ซึ่งผูกโยงกับลักษณะเฉพาะของสถาบันการศึกษาตามความหลากหลายผ่านกรณีพื้นที่ภาคใต้ นั้น ได้อาศัยการศึกษาโดยอ้างอิงจากหลักและแนวทางการวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่น โดยปธาน สุวรรณมงคล (Suwanmongkol, 2019) ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 แนวทางสำคัญสู่การออกแบบกรอบแนวทางการศึกษาวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นเพื่อสะท้อนจุดยืนและข้อช่วยการศึกษาการเมืองท้องถิ่นครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แนวทางการศึกษาก่อนยุคพฤติกรรมนิยม (Pre-behavioralist Approach) ให้ความสำคัญกับการศึกษาโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functional) และศึกษาสถาบันทางการเมือง (Political Institutional) ซึ่งสอดคล้องกับแนวการศึกษาทางรัฐศาสตร์โดยทั่วไป ดังปรากฏประเด็นและข้อช่วยการศึกษาการเมืองท้องถิ่นมุ่งเน้นที่การปกครองท้องถิ่น (Local Government) ภายใต้บริบทของการเมืองปกครองท้องถิ่นระดับล่าง สะท้อนถึงบริบทของการปกครองท้องถิ่นในฐานะการเมืองระดับท้องถิ่น โดยมีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไว้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นองค์กรหลักในทางการเมืองท้องถิ่น และเกี่ยวข้องกับการได้มา และการมีผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกด้านบริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2) แนวทางการศึกษายุคพฤติกรรมนิยม (Behavioralist Approach) มุ่งเน้นศึกษาเชิงพฤติกรรมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยใช้ระเบียบวิธีทางวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้อย่างเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น เนื่องจากการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนและต้องอาศัยเครื่องมือที่สามารถวัดและประเมินพฤติกรรมได้อย่างเที่ยงตรง แม่นยำและน่าเชื่อถือ ทำให้เริ่มมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ประกอบกันในการศึกษารองรับการตกผลึกข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้แนวทางสำคัญภายใต้ข้อช่วยการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในยุคพฤติกรรมนิยม สะท้อนถึงการบูรณาการแนวทางการศึกษาที่มีความหลากหลายมากขึ้น อาทิ แนวทางชนชั้นนำ (Elite Approach) แนวทางจิตวิทยา (Psychology Approach) รวมทั้งแนวทางกลุ่ม (Group Approach) เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางการเมืองหรือพฤติกรรมทางการเมืองในท้องถิ่นมากขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและชัดเจน

3) แนวทางการศึกษาหลังยุคพฤติกรรมนิยม (Post-Behavioralism Approach) โดยเน้นให้ความสำคัญกับการนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นให้ดีขึ้น อันเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงการที่นักวิชาการได้ตระหนักว่าบทบาทของตนไม่เพียงแต่การสร้าง

องค์ความรู้เท่านั้น หากแต่ยังต้องนำองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นนำไปก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างกว้างขวางอีกด้วย ทั้งนี้แนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่สำคัญมุ่งไปที่ภาคประชาชนมากขึ้น และมีระดับของการประยุกต์ใช้มากกว่าที่จะถกเถียงเกี่ยวกับระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษา หลังจากที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับโครงสร้าง หน้าที่และสถาบันทางการเมืองภาคตัวแทน อาทิ การเมืองภาคพลเมือง (Civic Politics) ขบวนการทางสังคม (Social Movement) ชุมชนนิยม (Communitarian) สิทธิพลเมือง (Civil Right) สิทธิชุมชน (Community Right) ทำให้เกิดประเด็นศึกษาการเมืองท้องถิ่นมีขอบข่ายที่กว้างกว่าเดิมมาก เช่น การศึกษาเกี่ยวกับความเสมอภาคทางเพศ การศึกษาความขัดแย้งจากความไม่เท่าเทียม ความไม่เป็นธรรม หรือจากความยากจน การเมืองท้องถิ่นกับสิ่งแวดล้อม ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เพื่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการอธิบายเงื่อนไขและปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดการความขัดแย้ง รวมทั้งสร้างความเป็นธรรมในมิติต่าง ของสังคม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดมุมมองวิเคราะห์ที่คาดว่านำไปสู่การยกระดับและสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สะท้อนแนวทางการศึกษาพัฒนาการเมืองท้องถิ่นบริบทร่วมสมัย (Local Politics Approaches) จึงใช้แนวศึกษาเชิงวิพากษ์ (Critical Approach) ประกอบการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ซึ่งนับเป็นแนวทางหนึ่งในการเชื่อมโยงกรอบการศึกษาการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัย ด้วยลักษณะสำคัญของแนวการศึกษาที่เน้นการรื้อถอน/รื้อสร้างโมทัศน์ใหม่ที่หลากหลาย ด้วยกระบวนการตั้งคำถามสู่การปรับระบบรองรับการสำรวจข้อเสนอทางเลือกแห่งการพัฒนาท้องถิ่นแนวใหม่ รวมทั้งเป็นการขยายมุมมองทฤษฎีทางสังคมบนฐานการทบทวน รวมทั้งวิจารณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งตรงข้ามกับทฤษฎีแบบจารีต (Traditional Theory) ที่มุ่งเพียงทำความเข้าใจและอธิบายสังคมเท่านั้น (Samchaiy, 2014)

นอกจากนี้ การศึกษาท้องถิ่นด้วยแนวทางการศึกษาเชิงวิพากษ์ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคมในศาสตร์พื้นฐาน เช่น ทฤษฎีแนวการตีความ ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ และทฤษฎีแนวปรากฏการณ์นิยม ถือว่ามีความสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาร่วมสมัยอย่างน่าสนใจ คาดว่าส่งผลให้วิธีวิทยาในศาสตร์พื้นฐานการศึกษาร่วมสมัยเกิดการเปลี่ยนแปลงบนฐานทฤษฎีและปฏิบัติการ ซึ่งดำรงอยู่ภายใต้วาทกรรมกระแสหลักในศตวรรษที่ 21 (Jatuporn, 2021) จึงนับเป็นฐานคิดรองรับการตั้งประเด็นคำถามจากเงื่อนไขปมปัญหาใหม่ ๆ ทางการศึกษาด้านการเมืองท้องถิ่นให้แก่นักวิชาการ นักวิจัย ตลอดจนนักปฏิบัติการท้องถิ่นให้ก้าวพ้นจากข้อจำกัดและกับดักทางทฤษฎีที่ผ่านมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ให้ความสำคัญกับการทบทวนขอบข่ายชุดข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นภาคใต้ที่กำลังเป็นอยู่ (What Actually Is) สู่การสร้างกรอบข้อเสนอการพัฒนาชุดความรู้และขยายมุมมองใหม่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยด้านการเมืองท้องถิ่นภาคใต้บริบทร่วมสมัยที่ควรจะเป็น (What Ought to Be) ดังนั้นเพื่อให้บรรลุกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ จึงกำหนดขั้นตอนผ่านระเบียบวิธีวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลัก และพื้นที่ในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ กำหนดหน่วยวิเคราะห์จากตัวแทนสถาบันการศึกษาภาคใต้ ที่จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านรัฐศาสตร์ (Political Science) และรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) ซึ่งผลิตผลงานวิชาการด้านการเมืองท้องถิ่น ทั้งรูปแบบ

วิทยานิพนธ์ (Thesis) และ/หรือการค้นคว้าอิสระ (Independence Study) โดยพิจารณาจากผลงานที่เผยแพร่ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 และสอดคล้องตามเงื่อนไขการคัดเลือกเอกสารที่มีคุณลักษณะของการเป็นตัวแทนที่ดี มีความน่าเชื่อถือ (Scott, 1990) สอดคล้องตามการศึกษาเฉพาะด้านการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับใช้เกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่สัมพันธ์กับเกณฑ์การจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2564 โดยกำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายครั้งนี้ครอบคลุม 3 สถาบันอุดมศึกษา จาก 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น และกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก นอกเหนือจากการดำเนินการวิจัยเอกสาร ผ่านการกำหนดกลุ่มเป้าหมายผ่านสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นหน่วยผลิตผลงานทางวิชาการแล้ว ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 14 คน ประกอบด้วย คณาจารย์ผู้สอนและรับผิดชอบหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ สังกัดสถาบันอุดมศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จำนวน 6 คน รวมทั้งตัวแทนนิสิต/นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ สังกัดสถาบันอุดมศึกษากลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน

พื้นที่ในการศึกษา โดยพิจารณาขอบเขตรายจังหวัดอันเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษา และให้ความสำคัญกับการเป็นตัวแทน (Representativeness) หน่วยสถาบันการศึกษาภาคใต้ที่ครอบคลุมและสอดคล้องตามเกณฑ์การกำหนดกลุ่มเป้าหมายการวิจัยใน 3 พื้นที่การศึกษา ได้แก่ จังหวัดสงขลา สะท้อนกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก จังหวัดนครศรีธรรมราชสะท้อนกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา และจังหวัดสุราษฎร์ธานีสะท้อนกลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล ได้แก่ 1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อทบทวนจุดยืนทางญาณวิทยา (Epistemology) สู่การสร้างกรอบการศึกษาประเด็นการเมืองท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อสะท้อนมุมมองด้านวิธีวิทยาวิจัย (Methodology) ระหว่างโมโนทัศน์ทาง “รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์” 2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้มาด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากการสำรวจและประมวลผลงานวิจัยในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งรูปแบบวิทยานิพนธ์ (Thesis) และ/หรือการศึกษาอิสระ (Independence Study) เพื่อสรุปเป็นแนวทางการจัดทำสารสนเทศและจำแนกขอบข่ายการศึกษาด้านการเมืองท้องถิ่น และการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนการบริหารท้องถิ่น รองรับข้อเสนอการสังเคราะห์แนวทางศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย

อย่างไรก็ตาม เพื่อสรุปข้อมูลทุติยภูมิที่มีจำนวนชัดเจนตามขอบข่ายของกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ศึกษาสำหรับใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไปนั้น ซึ่งได้ทำการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายการศึกษาเฉพาะกรณีด้านการเมืองท้องถิ่นจากผลงานที่เผยแพร่ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2561-2565 โดยแสดงผลข้อมูลแจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ ตามตารางที่ 1 (Table 1)

Table 1. Scope of Sampling in Studies on Southern Local Politics

University Location	Fields of Master's Degree Program	Scope of Local Politic Studies		
		Local Politic Studies	Frequency of Local Politic Studies	Percentage of Local Politic Studies
Songkhla	Public Administration	75	35	46.67
Nakhon Si Thammarat	Political Science	49	23	46.94
Surat-Thani	Political Science	27	19	58.62
Total		151	77	50.99

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสังเคราะห์ทอิกมาน (Meta-Synthesis) จากผลการศึกษาระดับปริญญาโททางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเผยแพร่ช่วงระหว่างช่วงปี พ.ศ.2561-2565 โดยจำแนกตามประเภทข้อมูล (Typological Analysis) และเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Analysis) ที่สกัดจากการสัมภาษณ์และการวิจัยเอกสารอย่างเป็นระบบ ช่วยให้สามารถประมวลผลข้อมูลครอบคลุมและมีความกระชับ (Timulak, 2009) โดยถือเป็นวิธีจัดกระทำชุดข้อมูลที่มีขอบข่ายการศึกษาด้านการเมืองท้องถิ่นที่คล้ายคลึงกัน จากนั้นจึงนำข้อค้นพบดังกล่าวมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการดำเนินการจำแนกตามการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) จากมุมมองผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีต่อการอบการศึกษาระดับปริญญาโทการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัยในพื้นที่ภาคใต้ พร้อมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Intercoder Agreement) สำหรับสะท้อนจุดยืนทางทฤษฎีที่มีต่อแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุป โดยเปรียบเทียบจุดยืนทางทฤษฎีวิทยาระหว่างนักทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีต่อการผลิตผลงานวิชาการด้านการเมืองท้องถิ่นเชิงประจักษ์

2. ข้อมูลจากการสำรวจเอกสาร โดยขั้นตอนแรกใช้วิธีสังเคราะห์เชิงทอิกมานด้วยการแจกแจงจำนวนข้อมูลผลผลิตทางวิชาการอย่างเป็นระบบ เพื่อยืนยันรูปแบบ และวิธีการผลิตสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นภาคใต้ผ่านกรณีศึกษา จากนั้นจึงใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขอบข่ายเกี่ยวข้อง สู่การสรุปข้อค้นพบใหม่สำหรับนำเสนอแนวทางการศึกษาและวิจัยการเมืองท้องถิ่นเชิงบูรณาการในภาพรวม แบ่งออกดังนี้

- 1) ประเด็นการศึกษาการเมืองท้องถิ่น เพื่อสำรวจและจำแนกประเด็นสำคัญ ได้แก่ ประเด็นการศึกษาการเมืองท้องถิ่น (Local Politics Topic) ประเด็นศึกษาการปกครองท้องถิ่น (Local Government Topic) และประเด็นศึกษาการบริหารท้องถิ่น (Local Administrative Topic) เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลรองรับการสรุปข้อค้นพบใหม่เกี่ยวกับประเด็นการศึกษาการเมืองท้องถิ่นเชิงบูรณาการ (Integrated Local Politics Topic) ในพื้นที่ภาคใต้

- 2) การกำหนดแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่น (Local Politics Approaches) ได้แก่ แนวการศึกษาก่อนยุคพฤติกรรมนิยม (Pre-behavioralist Approach) แนวการศึกษายุคพฤติกรรมนิยม (Behavioralist Approach) และแนวการศึกษาหลังยุคพฤติกรรมนิยม (Post-Behavioralist Approach)

รวมทั้งสำรวจแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นเชิงวิพากษ์ (Critical Approach) ไว้ด้วย เพื่อขยายมุมมองเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นอย่างหลากหลาย ซึ่งคาดว่าจะช่วยสร้างข้อมูลใหม่ในการศึกษาการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในบริบทร่วมสมัย

ผลการวิจัย

ประเด็นสำคัญและแนวการศึกษาผลงานวิจัยในขอบข่ายการเมืองท้องถิ่น

ผลการสำรวจประเด็นสำคัญผ่านผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อฉายภูมิทัศน์องค์ความรู้การเมืองท้องถิ่น (Topic) พื้นที่จังหวัดภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย ถูกนำไปกำหนดเป็นประเด็นสำคัญเชื่อมโยงขอบข่ายการศึกษาคอบคลุมด้านการเมืองท้องถิ่น (Local Politic) ด้านการบริหารท้องถิ่น (Local Administrative) ด้านการปกครองท้องถิ่น (Local Government) รวมทั้งถูกกำหนดภายใต้นิยามขอบข่ายการศึกษาเชิงบูรณาการ (Integrated) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2-3 (Tables 2-3)

Table 2. Scope of Topics on Local Politic Studies

University Location	Local Politic Studies	Local Administrative Studies	Local Government Studies	Local Integrated Studies
Songkhla	10	18	6	1
Nakhon Si Thammarat	4	4	0*	15
Surat-Thani	8	3	3	5
Total	22	25	9	21

Table 3. Scope of Approaches to Local Politic Studies

University Location	Pre-behavioralist Approach	Behavioralist Approach	Post-behavioralist Approach	Critical Approach
Songkhla	1	31	2	1
Nakhon Si Thammarat	0*	20	2	1
Surat-Thani	4	10	3	2
Total	5	61	7	4

Table 2 แสดงผลข้อมูลสำรวจประเด็นสำคัญผ่านผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อฉายภูมิทัศน์องค์ความรู้การเมืองท้องถิ่น (Topic) พื้นที่จังหวัดภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย จำนวนรวม 77 ผลงาน พบว่าส่วนใหญ่กำหนดประเด็นการศึกษาในขอบข่ายด้านการบริหารท้องถิ่น จำนวน 25 ผลงาน รองลงมา ได้แก่ ขอบข่ายด้านการเมืองท้องถิ่น จำนวน 22 ผลงาน ขอบข่ายการศึกษาเชิงบูรณาการ จำนวน 21 ผลงาน และประเด็นการศึกษาขอบข่ายด้านการปกครองท้องถิ่น มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 9 ผลงาน ตามลำดับ

Table 3 แสดงผลข้อมูลสำรวจแนวการศึกษาผ่านผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อฉายภูมิทัศน์องค์ความรู้การเมืองท้องถิ่น (Approach) พื้นที่จังหวัดภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย พบว่า ส่วนใหญ่กำหนดแนวการศึกษาขุคพฤติกรรมนิยม จำนวน 61 ผลงาน รองลงมา ได้แก่แนวการศึกษาหลังขุคพฤติกรรมนิยม

จำนวน 7 ผลงาน แนวการศึกษาก่อนยุคพฤติกรรมนิยม จำนวน 5 ผลงาน และแนวการศึกษาเชิงวิพากษ์ มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 9 ผลงาน ตามลำดับ

Table 2 – 3 แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อฉายปรากฏการณ์การสังเคราะห์แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการ การเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 77 ผลงาน โดยครอบคลุมและสัมพันธ์กับภูมิทัศน์องค์ความรู้การเมืองท้องถิ่นจากการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญและแนวการศึกษาผลงานวิจัยในขอบข่ายการเมืองท้องถิ่น ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่มุ่งเน้นขอบข่ายการศึกษาด้านการบริหารท้องถิ่น (Local Administrative) สะท้อนจุดยืนทางญาณวิทยาที่มีความโน้มเอียงในทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์มากกว่ารัฐศาสตร์ รวมทั้งสัมพันธ์กับแนวการศึกษายุคพฤติกรรมนิยม (Behavioralist Approach) เป็นกรอบวิเคราะห์การผลิตสร้างผลงานวิชาการทั้งในหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์อย่างแพร่หลาย

ขณะเดียวกันหากพิจารณาเกี่ยวกับขอบข่ายประเด็นการศึกษารวมทั้งการกำหนดแนวทางการศึกษาการเมืองท้องถิ่นจากฐานข้อมูลที่มีจำนวนน้อยนั้น พบว่าสอดคล้องกับการกำหนดขอบข่ายการศึกษาด้านการปกครองท้องถิ่น (Local Government) รวมทั้งแนวการศึกษาเชิงวิพากษ์ (Critical Approach) ตอกย้ำให้เห็นถึงมโนทัศน์ที่ไม่ถูกนำมาใช้ประกอบเป็นแนวทางการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นมากเท่าใดนัก นอกจากนี้ข้อมูลสำคัญยังพบว่าจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่ที่รณศึกษาเพียงจังหวัดเดียวที่ไม่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับการนำแนวการศึกษาก่อนยุคพฤติกรรมนิยม (Pre-Behavioralist Approach) เช่นเดียวกับการกำหนดประเด็นศึกษาด้านการปกครองท้องถิ่น (Local Government) มาใช้ในการศึกษาการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด

ข้อถกเถียงเกี่ยวกับจุดยืนทางญาณวิทยาที่ปรากฏผ่านการศึกษาการเมืองท้องถิ่น

ข้อค้นพบเกี่ยวกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย ด้วยการสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ รวมทั้งตกผลิกร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการวิจัยนี้ ยืนยันความแตกต่างเกี่ยวกับการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาระหว่าง “รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์” ด้วยเงื่อนไขที่สัมพันธ์กับปัจจัยหลากหลาย อาทิ การออกแบบหลักสูตร รวมถึงปรัชญา วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตลอดจนความเชี่ยวชาญเฉพาะของนักวิชาการ ในบทบาทผู้สอน/ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันจากการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ผ่านการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า การศึกษาการเมืองท้องถิ่นในบริบทร่วมสมัยในจังหวัดภาคใต้ หากพิจารณาตามกลุ่มสถาบันการศึกษาที่ถูกกำหนด และจำแนกตามกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก กลุ่มพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น รวมทั้งกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนานั้น ล้วนต่างอาศัยจุดยืนทางญาณวิทยาที่มีผลต่อการนำเสนอโนทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาการเมืองท้องถิ่นอันมีลักษณะเฉพาะ ปรากฏผ่านการกำหนดประเด็นการวิจัยการเมืองท้องถิ่น รวมทั้งความพยายามเชื่อมโยงกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่รองรับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัย ซึ่งมีลักษณะเฉพาะพื้นที่แตกต่างกัน ล้วนนำไปสู่การสร้างข้อถกเถียงเกี่ยวกับการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาสำหรับฉายปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นอย่างหลากหลาย ดังนี้

การฉายปรากฏการณ์การศึกษาการเมืองท้องถิ่นผ่านบริบทพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี บนฐานการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาทางรัฐศาสตร์

ทั้งนี้จากข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับประเด็นสำคัญและแนวการศึกษาผลงานวิจัยในขอบข่ายการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ทอิกมานตอกย้ำถึงแนวการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาของการศึกษาการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์ หากแต่มีขอบข่ายการผสมผสานมโนทัศน์ครอบคลุมจุดยืนญาณวิทยา ทั้งทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ หากแต่มีความโน้มเอียงไปในทางรัฐศาสตร์ที่ชัดเจน

“ด้วยประวัติศาสตร์พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากบริบทของหัวเมืองสำคัญที่มีความเป็นมายาวนาน สะท้อนให้เห็นถึงการก่อตัวของอัตลักษณ์ทางการเมืองและหลอมรวมอัตลักษณ์ของชาวสุราษฎร์ที่โดดเด่น ด้วยปัจจัยความเจริญทางเศรษฐกิจและถือได้ว่าเป็นที่ตั้งศูนย์กลางภาคใต้ตอนบน ทำให้การเมืองท้องถิ่นมีบทบาทต่อการพัฒนาในอัตราที่รวดเร็ว เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ด้วยเงื่อนไขบางประการ เช่น บุคคล/สถาบันการเมือง นับว่ามีส่วนสนับสนุนให้การเมืองระดับชาติใช้เป็นฐานสำหรับขับเคลื่อนกิจกรรมการเมือง และโดยเฉพาะการปรากฏตัวและการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. ช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ยิ่งทำให้การเมืองท้องถิ่น รวมถึงการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการต่อรองอำนาจกับหน่วยทางการเมืองระดับชาติ ถูกเปรียบเสมือนเป็นภาพตัวแทนของคนใต้ ยิ่งเห็นได้ชัดว่าสถาบันต่างๆ ในพื้นที่ย่อมเกี่ยวข้องอย่างปฏิเสธไม่ได้” (ผู้ให้ข้อมูล A2, การสื่อสารส่วนบุคคล, สิงหาคม 22, 2566)

ภายใต้ข้อถกเถียงที่สะท้อนสู่ข้อค้นพบจากการรอบการนำเสนอประเด็นครอบคลุมการฉายปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นด้วยปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ โดยเฉพาะการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนที่ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นนักการเมืองและนักปกครอง (ท้องถิ่น) ประกอบกับการพัฒนาขอบข่ายสาระวิชา ที่ตอบสนองต่อการปรับตัวท่ามกลางความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือเป็นปัจจัยภายในที่สนับสนุนให้ผลงานวิชาการนักศึกษาส่วนใหญ่ถูกกำหนดเป้าหมายครอบคลุมขอบข่ายการศึกษาทางรัฐศาสตร์และตอกย้ำถึงความสำคัญของการสร้างพื้นที่ทางการเมืองฐานรากเป็นกลไกการพัฒนาการเมืองระดับประเทศ ขณะที่ปัจจัยภายนอก อาทิ บทบาทและอิทธิพลของตัวแสดงทางการเมืองระดับท้องถิ่น รวมทั้งการใช้สนามทางการเมืองท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับกลไกอำนาจการเมืองระดับชาติ ซึ่งมีผลต่อการเคลื่อนไหวการเมืองภาคพลเมืองที่เข้มข้นบนฐานการรื้อสร้างนิยามการเมืองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ (Local Politic Identity) จากการเมืองคนได้เป็นการเมืองคนสุราษฎร์ธานี พร้อมกับสร้างบรรทัดฐาน “การผลิตซ้ำอัตลักษณ์การเมืองคนดี” ตลอดจนความตื่นตัวภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทิศทางการเมืองแนวใหม่ผ่านการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ นับตั้งแต่ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 เป็นต้น ดังกล่าวล้วนเป็นเงื่อนไขรองรับการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาที่ปรากฏผ่านการศึกษาการเมืองท้องถิ่นพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตอกย้ำการสร้างองค์ความรู้ด้านการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัยด้วยมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์

การฉายปรากฏการณ์การศึกษาการเมืองท้องถิ่นผ่านบริบทพื้นที่จังหวัดสงขลา บนฐานการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาทางรัฐประศาสนศาสตร์

ด้วยการออกแบบหลักสูตรซึ่งคำนึงถึงความสัมพันธ์กับขอบข่ายการจัดการศึกษาที่ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ.2558 ซึ่งกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญของหมวดวิชาชีพเฉพาะให้สอดคล้องตามมาตรฐานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ อันนำไปสู่การกำหนดขอบข่ายวิชาการครอบคลุมใน 5 กลุ่มสำคัญ อาทิ องค์การและการจัดการ นโยบายสาธารณะ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงขอบข่ายการคลังและงบประมาณ ประกอบกับหลักสูตรได้กำหนดวิสัยทัศน์และปรัชญาที่สะท้อนแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในบริบทร่วมสมัยว่าด้วยเป้าหมาย “การพัฒนาวัฒนธรรมการจัดการภาครัฐชั้นสูง” ซึ่งต่อยอดแนวทางการสถาปนาองค์ความรู้ใหม่ในการศึกษาการเมืองท้องถิ่น ด้วยมีนวัตกรรมการบริหารจัดการ (Local Governance) ภายใต้กรอบทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์

“สังคมที่มีความหลากหลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือว่าหาได้ นับเป็นเสมือนภาพลักษณ์ของจังหวัดสงขลา และเป็นแหล่งศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนั้นขอบข่ายการวิจัยรวมถึงผลงานทางวิชาการจึงต้องสร้างองค์ความรู้ที่ก่อให้เกิด impact และเป็นผลผลิตที่สามารถจับต้องได้ นำไปใช้ประโยชน์ได้ จะเห็นได้ว่าความท้าทายในทุกมิติที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน ไม่เพียงแต่เศรษฐกิจ หรือการเมืองที่มักให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น หากแต่การพัฒนาต้องอาศัยความรู้จากการวิจัยที่ต้องผสมผสานการวิเคราะห์ศาสตร์ให้มีความหลากหลายและแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาการมากขึ้น จึงจะตอบโจทยความต้องการของสังคมที่มีความซับซ้อนเชิงโครงสร้าง เช่นเดียวกับการกำหนดประเด็นการศึกษาวิจัยด้านการเมืองท้องถิ่น ซึ่งได้เน้นย้ำเป้าหมายการดำเนินงานสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยการพัฒนาเทคนิคและวิธีการตามแนวทางการบริหารขั้นสูง (Advanced Management) ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างสอดคล้องกับลักษณะความต้องการของท้องถิ่น รวมถึงส่วนภูมิภาค และสอดคล้องตามกระแสความต้องการการพัฒนาในภาคใต้ปัจจุบัน” (ผู้ให้ข้อมูล A3, การสื่อสารส่วนบุคคล, กันยายน 9, 2566)

จากการประมวลผลการศึกษาวิจัยการเมืองท้องถิ่นในบริบทพื้นที่จังหวัดสงขลา บนฐานการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่นตามกรอบทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ โดยสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก พบว่าด้วยชุดข้อมูลดังกล่าวแสดงถึงการกำหนดประเด็นการศึกษาวิจัยการเมืองท้องถิ่นเพื่อตอบโจทยความหลากหลายของการพัฒนารองรับพื้นที่ที่มีความเจริญของความเป็นเมืองระดับสูง รวมทั้งมีความครอบคลุมพื้นที่พหุสังคมในกรณีจังหวัดสงขลา นั้น สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับกรอบวิเคราะห์และแนวทางการศึกษาด้วยมุมมองทางรัฐประศาสนศาสตร์ โดยอาศัยเทคนิคและประยุกต์ทฤษฎีทางการบริหารขั้นสูง (Advanced Management) สำหรับประกอบการฉายมโนทัศน์ที่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ ที่ยืนยันถึงการก่อรูปองค์

ความรู้โดยสะท้อนถึงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักการบริหารท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาว่าด้วยการศึกษาการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ

ขณะเดียวกันเหตุผลสนับสนุนการจัดการศึกษาการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสงขลา อยู่บนฐานการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำหน่วยงานทางการเมือง ตลอดจนผู้บริหารองค์กรยุคใหม่ ที่ตอบสนองต่อการบริหารจัดการในหน่วยงานของภาครัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ล้วนเป็นองค์ประกอบจากการวิเคราะห์เหตุผลรองรับการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาที่ปรากฏผ่านการประมวลชุดข้อมูลการศึกษาวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มพัฒนางานวิจัยระดับแนวหน้าของโลก ภายใต้กรอบการสร้างองค์ความรู้การเมืองท้องถิ่นจังหวัดสงขลาบริบทร่วมสมัยให้บรรลุเป้าหมายการยกระดับการพัฒนาทักษะวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ การสร้างนวัตกรรมทางรัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความหลากหลายบนฐานการสร้างอัตลักษณ์การพัฒนาการบริหารที่ตอบโจทย์นวัตกรรมเชิงนโยบายสำหรับการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขเฉพาะครอบคลุมการจัดการศึกษาของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

การฉายปรากฏการณ์การศึกษาการเมืองท้องถิ่นผ่านบริบทพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช บนฐานการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาทางรัฐศาสตร์

การวิจัยพบว่าสะท้อนมโนทัศน์ที่สัมพันธ์กับการกำหนดจุดยืนญาณวิทยาภายใต้ขอบข่ายการศึกษา “รัฐศาสตร์แนวพุทธศาสนการขยายมุมมองทางรัฐศาสตร์ที่สัมพันธ์กับเป้าหมายการศึกษาเพื่อสร้างความชอบธรรมในการเมืองระดับท้องถิ่น” ด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าวพิจารณาภายใต้ประเด็นเกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพแวดล้อมการเมืองท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยการใช้ชุดคำถามที่มุ่งสู่การพยายามทบทวนความเป็นไปได้ในการสร้างภาพลักษณ์การเมืองท้องถิ่นที่มีความชอบธรรมและเป็นทางนำในการพัฒนาระบบและคนอย่างเป็นองค์รวม โดยถือเป็นการสะท้อนผลผลิตทางวิชาการที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยานบนฐานมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามแม้ว่าข้อมูลจากการสังเคราะห์แนวทางการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้มุมมองทางบริหารงานท้องถิ่นนำเสนอผ่านข้อค้นพบที่หลากหลายตามจุดเน้นที่แตกต่าง หากแต่มีจุดร่วมบางประการที่ต่างให้ความสำคัญกับการหยิบยืมมุมมองทางพุทธศาสนาและพุทธปรัชญารองรับการสร้างสรรค์ชุดความรู้ใหม่รวมทั้งใช้เป็นแนวทางการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองที่มีลักษณะเฉพาะ และต่างตอกย้ำเป้าหมายการกำหนดนิยามของการเมืองท้องถิ่นที่ฉายภาพของความชอบธรรมอย่างชัดเจน

“การผสมผสานแนวคิดแบบโลกียนิยม (Secularism) ที่พบว่านำมาปรับใช้ในการศึกษาและนำหลักธรรมมาใช้ในกิจการทางโลกโดยเฉพาะด้านการเมืองให้เกิดผลรูปธรรมนั้น รองรับด้วยเหตุผลสนับสนุน 4 ประการ ดังนี้ 1) การสร้างชุดความรู้ตามหลักพุทธรัฐศาสตร์ตามกรอบการจัดการศึกษาแบบไม่แยกส่วนด้วยการเชื่อมโยงหลักทฤษฎีทางโลกกับหลักธรรม 2) การประยุกต์หลักศีลธรรมในการสร้างศักยภาพทางการเมืองท้องถิ่นควบคู่กับเสริมความเข้มแข็งแก่สังคมท้องถิ่นฐานราก 3) การเคลื่อนผ่านขอบเขตการศึกษาวิจัยรัฐศาสตร์แบบองค์รวมบนฐานบูรณาการศาสตร์ระหว่างพุทธศาสนากับศาสตร์สังคมที่หลากหลาย และ 4) ความเป็นไปได้ในการสร้างความชอบธรรมการเมือง

ด้วยมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์มากกว่าการนำหลักธรรมไปปรับใช้กับการศึกษาภายใต้ระบบการบริหารด้วยมุมมองทางรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งทำให้กิจกรรมส่วนหนึ่งของศาสนาควรจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องอาศัยพื้นฐานการจัดการศึกษา ตลอดจนการสร้างองค์ความรู้ในท้องถิ่นด้วยแบบแผนเดียวกัน” (ผู้ให้ข้อมูล A4, การสื่อสารส่วนบุคคล, ตุลาคม 8, 2566)

โดยสรุปแล้วจุดยืนทางญาณวิทยาที่ปรากฏผ่านการศึกษาการเมืองท้องถิ่นผ่านงานวิจัยเกี่ยวข้องกับบริบทพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สะท้อนถึงมโนทัศน์ที่สัมพันธ์กันระหว่างรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ อันเป็นผลจากการฉายภาพลักษณะการเมืองท้องถิ่น บนฐานการกำหนดแนวการศึกษาที่มุ่งสถาปนาขอบข่ายรัฐศาสตร์แนวพุทธผสมผสานการขยายมุมมองทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่สัมพันธ์กับเป้าหมายการศึกษาแนวทางการบริหารเพื่อสร้างความชอบธรรมผ่านกลไกการใช้อำนาจทางการเมืองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมการเมืองระดับท้องถิ่น โดยสะท้อนผ่านผลผลิตทางวิชาการในประเด็นที่หลากหลาย อาทิ ข้อเสนอการสร้างธรรมาธิปไตยในการเมืองท้องถิ่น ข้อเสนอการเชื่อมโยงหลักศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารจัดการปกครอง เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผลงานวิชาการที่สังเคราะห์อย่างเป็นระบบครั้งนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ถือเป็นเงื่อนไขอธิบายแนวโน้มการเมืองท้องถิ่นที่พึงปรารถนา โดยเฉพาะการพยายามทำให้หลักธรรมที่ตกผลึกจากการทบทวนพุทธปรัชญาและพุทธศาสนาสามารถนำไปปรับใช้ได้เชิงประจักษ์ ขณะเดียวกันการสร้างองค์ความรู้ทางโลกตามกรอบการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รวมทั้งข้อเสนอการประยุกต์หลักศีลธรรมในการสร้างศักยภาพการเมืองท้องถิ่นและเสริมความเข้มแข็งแก่สังคมท้องถิ่นฐานราก ตลอดจนแนวโน้มการเคลื่อนผ่านขอบเขตการศึกษาวิจัยรูปแบบใหม่ไปสู่การต่อยอดแนวทางบูรณาการศาสตร์ระหว่างพุทธศาสนากับศาสตร์สังคมที่หลากหลาย ล้วนเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุรองรับการกำหนดจุดยืนทางญาณวิทยาทางรัฐศาสตร์ที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานจัดการศึกษาบริบทร่วมสมัยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปและอภิปรายผล

ข้อสรุปเกี่ยวกับการเติมเต็มช่องว่างองค์ความรู้ (Knowledge Gap) การศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่ปรากฏผ่านพื้นที่กรณีศึกษาจากเกณฑ์การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาภายใต้แนวคิดพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) ซึ่งใช้เป็นตัวแทนสะท้อนภาพขอบข่ายการศึกษาการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ นำไปสู่การฉายให้เห็นถึงมโนทัศน์ทางการเมืองที่หลากหลาย และการเชื่อมโยงจุดยืนทางญาณวิทยาระหว่างสาขาวิชาทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งนี้ด้วยเงื่อนไขของการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองเรื่องพื้นที่ท้องถิ่น (Space of Local Politics) ครั้งนี้ ถือเป็นข้อค้นพบที่สามารถนำไปสู่การสนับสนุนให้เกิดกระบวนการทัศน์ใหม่สำหรับออกแบบการศึกษาวิจัยการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในอนาคต โดยสามารถนำเสนอผลการวิจัยโดยสรุปประกอบการอภิปรายที่สำคัญรายประเด็นดังนี้

1) ข้อสรุปการวิจัยพบว่าความก้าวหน้าของการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ที่ปรากฏในมิติของการเมือง การปกครอง ตลอดจนการบริหารในบริบทการเมืองท้องถิ่นไทยปัจจุบันนั้นถือเป็นหลักพื้นฐานสำคัญสำหรับการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองในระดับชาติ ส่งผลให้ข้อ

ค้นพบจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาถูกทำให้มีสถานะเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง จึงจำเป็นต้องอาศัยแนวการศึกษาเชิงบูรณาการทางสังคมศาสตร์มาประกอบการดำเนินวิจัยให้มีสัดส่วนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำแนวคิดเชิงวิพากษ์มาใช้ศึกษามวิเคราะห์เบื้องหลังของปฏิบัติการว่าด้วยการกระจายอำนาจผ่านกลไกการเมืองระดับท้องถิ่นที่มีอยู่ เนื่องจากการกำหนดแนวศึกษาวิเคราะห์เชิงบูรณาการประเด็นวิจัยการเมืองท้องถิ่นด้วยทฤษฎีวิพากษ์นั้น (Critical Theory) เป็นเสมือนการวางรากฐานกระจายอำนาจในมิติต่าง ๆ ที่มีเชื่อมโยงกับกรอบระบบอำนาจหลายศูนย์ (polycentric system) ในสังคมไทยที่ต่างยึดโยงสัมพันธ์กัน เพราะระบบอำนาจหลายศูนย์ในสังคมการเมืองไทยถือเป็นรากฐานทางอุดมการณ์ที่เชื่อว่ากระจายอยู่ในหลายชั่วและหลายระดับของสังคม (Praditsil, Krunnug & Sombatrattananun, 2021) และล้วนมีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาการเมืองท้องถิ่นสู่การสร้างเสถียรภาพทางการเมืองที่เข้มแข็งในระดับชาติ

ขณะเดียวกันข้อเสนอการปรับปรุงแบบการวิจัยสหวิทยาการแบบข้ามพ้นสาขาที่อาศัยกระบวนการวิเคราะห์ทฤษฎีสังคมเชิงวิพากษ์ (Critical Social Theory) จะช่วยสร้างมุมมองให้ก้าวข้ามกับดักทางทฤษฎีทั้งในบริบทของวิถีคิด (Mode of Thinking) เครื่องมือทางความคิด (Heuristic Toole) และในบริบทของการตั้งประเด็นคำถามที่แตกต่างจากเดิม (Habermas, 1992) สู่การสร้างสรรค์ข้อค้นพบใหม่รองรับความท้าทายของสถานการณ์การเมืองท้องถิ่นที่ปรับตัวอย่างรวดเร็วด้วย จะเป็นส่วนสนับสนุนในการสร้างกรอบทฤษฎีทางสังคมรองรับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทการศึกษาวิจัยร่วมสมัย อีกทั้งสามารถนำมาปรับใช้ในการวิจัยเพื่อรองรับการก้าวข้ามความท้าทายใหม่ในการเมืองท้องถิ่น ด้วยสมมติฐานของการศึกษาแบบองค์รวมที่ตั้งอยู่บนฐานคิดว่าสังคมไม่ได้แยกออกเป็นส่วนออกจากกิจกรรมอื่น หากแต่การวิจัยข้ามสาขาก็คือเป็นรูปแบบการวิเคราะห์ประเภทหนึ่งที่จะขยายมโนทัศน์ใหม่การศึกษาการเมืองท้องถิ่นครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม นิเวศวิทยา ฯลฯ (Feungfusakul, 2003) ในฐานะที่เป็นระบบความรู้อันเป็นหนึ่งเดียวกัน ตอกย้ำความพยายามในการพัฒนารอบการศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่ก้าวไปสู่การศึกษาร่วมบูรณาการ (ครอบคลุมการเมือง การบริหาร และการจัดการปกครอง) อย่างหลากหลายมากขึ้น และเป็นเงื่อนไขผลักดันให้เกิดสร้างข้อค้นพบใหม่อยู่เสมอ ซึ่งการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวนี้คาดว่าจะส่งผลให้วิถีวิทยาในศาสตร์พื้นฐานการศึกษาร่วมสมัยเกิดการเปลี่ยนแปลงบนฐานทฤษฎีและปฏิบัติการซึ่งดำรงอยู่ภายใต้วาทกรรมโลกยุคศตวรรษที่ 21 ด้วยการอาศัยมโนทัศน์การจัดการศึกษาทางรัฐศาสตร์ในฐานะศาสตร์ทางสังคมแบบเป็นองค์รวม นับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การสร้างสร้างสรรค์แนวคิดและทฤษฎีที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการเมืองท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการผลิตสร้างความรู้ด้านการเมืองท้องถิ่นไทยที่สังคมวิชาการระดับโลกให้การยอมรับและนำไปปรับใช้ต่อไป นับเป็นส่วนผลักดันให้ตอบสนองต่อกระแสแนวคิดโลกาภิวัตน์ (Glocalization) ในอนาคต

2) การสังเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมนี้ ตั้งอยู่บนสมมติฐานของการแสวงหาจุดยืนร่วมที่ปรากฏผ่านผลการศึกษาร่วมบูรณาการประเด็นการเมืองท้องถิ่นซึ่งสะท้อนภาพการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัย และข้อเสนอการยกระดับแนววิเคราะห์เชิงบูรณาการ โดยครอบคลุมมิติการเมือง การบริหาร และการจัดการปกครอง ซึ่งสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงกับแนวคิดโลกาภิวัตน์ (Glocalization) นั้น สัมพันธ์กับข้อเสนอการสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ด้วย “การบริหารจัดการปกครองท้องถิ่น” ในฐานะที่เป็นนวัตกรรมทางสังคมการเมืองระดับท้องถิ่น (Thailand Innovative Administration Consultancy

Institute, 2008) ที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ และสอดคล้องกับเงื่อนไขเฉพาะพื้นที่ (จังหวัด) ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างกัน ขณะเดียวกันการบรรลุเป้าหมายการศึกษาการเมืองท้องถิ่นดังกล่าว ต้องก้าวข้ามพ้นกรอบความคิดทางการเมืองและทฤษฎีที่ยึดติดกับข้อบ่งชี้การบริหารท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่นแบบเดิมไปสู่การบูรณาการชุดความรู้ว่าด้วยข้อเสนอการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ในการเมืองฐานราก ซึ่งล้วนมีความสำคัญและสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Shah, A. & Shah, S., 2006) จึงนำไปสู่การจัดวางและฉายปรากฏการณ์การเมืองท้องถิ่นผ่านสภาพแวดล้อมพื้นที่ภาคใต้ที่หลากหลายในครั้งนี้อย่างสะท้อนถึงการผสานจุดยืนทางญาณวิทยาระหว่างมโนทัศน์ทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ นับว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการศึกษาการเมืองท้องถิ่นแนวใหม่ที่ถือเป็นภาพสะท้อนมุมมองผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่นที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่

อย่างไรก็ตามข้อเสนอดังกล่าวด้วยการขยายขอบเขตพื้นที่การศึกษาการเมืองท้องถิ่นจากฐานราก ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปฏิบัติการทางการเมืองระดับชาติสู่การเมืองระดับสากลด้วยกรอบความคิดเกี่ยวกับการยกระดับการเชื่อมโยงประเด็นท้องถิ่นศึกษาเชิงวิพากษ์สู่สากล (Trend to Glocalization) นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการรื้อสร้างข้อจำกัดเกี่ยวกับการแบ่งแยกกรอบมโนทัศน์การศึกษาทั้งในทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อสกัดจุดอ่อนการศึกษาการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทยที่ยังไม่สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม (Tamronglak, 2016) เนื่องด้วยผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมายังคงผลิตซ้ำกรอบความสำคัญเฉพาะพื้นที่ศึกษาในลักษณะของการศึกษากรณีเชิงพื้นที่เท่านั้น ส่งผลให้เกิดช่องว่างความรู้ จากการขาดข้อมูลรองรับการขับเคลื่อนทฤษฎีใหม่ และไม่สามารถเชื่อมโยงระหว่างปฏิบัติการทางการเมืองระดับท้องถิ่นสู่ระดับชาติ อันเนื่องมาจากการลดทอนความสำคัญของการศึกษาเชิงบูรณาการแบบองค์รวม ด้วยเงื่อนไขดังกล่าวสะท้อนภาพอนาคตการศึกษาการเมืองท้องถิ่นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องนำเสนอมุมมองใหม่และไม่ยึดติดกรอบแนวการวิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นแบบเดิม โดยคำนึงถึงการปรับกระบวนการศึกษาวิจัยที่

3) การสร้างแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายรองรับการพัฒนาขยายการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการปกครองท้องถิ่นไปสู่ภาคปฏิบัติการทางการเมืองภาคใต้ให้เป็นรูปธรรมนั้น พบว่าควรพิจารณาขยายการยกระดับองค์ความรู้ใหม่ที่สัมพันธ์กับเกณฑ์การแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัย รวมทั้งคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ รวมทั้งศักยภาพของสถาบันการศึกษาด้วย ซึ่งคาดว่าจะตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาท้องถิ่นเชิงประจักษ์ บนฐานการสร้างนวัตกรรมทางสังคมการเมืองที่นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน อาทิ “สถาบันการศึกษากลุ่มการพัฒนาการวิจัยระดับแนวหน้าของโลก” ควรมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรตอบโจทย์ตลาดแรงงานระดับโลก สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นทิศทางของประเทศและมีคุณภาพระดับโลก ขณะที่ “สถาบันการศึกษากลุ่มการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่” ควรมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงตามความต้องการชุมชนท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่นด้วยฐานความรู้และนวัตกรรม นอกจากนี้ “สถาบันการศึกษากลุ่มการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักทางศาสนา” ควรมุ่งเน้นการนำคำสอนทางศาสนาต่าง ๆ มาผสมผสานกับวิชาการเพื่อมาปรับใช้ในการเรียนการสอนและวิจัยให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปรวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกและคุณธรรมที่ดีงาม เป็นต้น เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และเป็นคู่มือการต่อแฉดวงวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์จะได้มีกรอบแนวคิดชุดใหม่ในการมองหรือการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างลุ่มลึกและรอบด้าน อันจะทำให้การกำหนดนโยบาย รวมทั้งการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและประสบ

ความสำเร็จมากยิ่งขึ้น (Songklin, 2018) ขณะเดียวกันคาดว่าผลผลิตทางวิชาการจะนำไปสู่การสร้างการยอมรับตามมาตรฐานวิชาการระดับชาติ อีกทั้งสามารถต่อยอดการยกระดับความรู้เผยแพร่สู่นานาชาติในอนาคต

ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องสร้างกลไกสนับสนุนการจัดการศึกษาด้วยสังคมศาสตร์เชิงบูรณาการและสะท้อนความหลากหลายตามพื้นที่ท้องถิ่น สอดคล้องกับ Khianthongkul (2016) ซึ่งสรุปสถานภาพและแนวทางการปรับระบบการเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นในสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ต้องไม่ยึดติดกับรูปแบบการเรียนการสอนในลักษณะเพียงหลักสูตรเดียวทั่วประเทศ ต้องมีความหลากหลายตามพื้นที่ท้องถิ่นและสถาบันอุดมศึกษาต้องพยายามสร้างองค์ความรู้จากการลงศึกษาเชิงพื้นที่จริง นอกจากนี้การเรียนการสอนวิชาการปกครองท้องถิ่นไทยจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับมิติการศึกษาของสาขาวิชาอื่น เชิงบูรณาการองค์ความรู้เป็นฐานคิดสำคัญอีกด้วย เช่นเดียวกับมุมมองของ Supajakwattana and Buddharaksa (2018) ที่สรุปภายใต้กรอบทฤษฎีทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมสมัยว่าพลวัตการเปลี่ยนแปลงชุดความรู้ด้านการเมืองไทยสมัยใหม่ที่ผ่านมานำมาซึ่งความเป็นพหุนิยมและความซับซ้อนของการศึกษาทั้งทางด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มากกว่าที่จะทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ในมิติเดียวหรือใช้แนวทางวิเคราะห์เพียงอย่างเดียวได้เพื่อเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยมุมมองการศึกษาแบบสหวิทยาการและ/หรือแบบบูรณาการที่สัมพันธ์กับวิถีวิทยาการวิจัยแบบผสมวิธีอย่างลึกซึ้ง เพื่อฉายภาพและตอบย้าความสำคัญทางด้านรัฐศาสตร์ รวมถึงรัฐประศาสนศาสตร์ที่เป็นความรู้ร่วมสมัยและมีความหลากหลายของมุมมองทางวิชาการ เพื่อช่วยอธิบายพลวัตการศึกษาการเมืองท้องถิ่นของรัฐสมัยใหม่ได้อย่างชัดเจนขึ้น (Lapi-e, A. Sitthichock, T. & Attantra, A., 2023)

จากข้อสรุปในภาพรวมสะท้อนข้อเสนอที่สอดคล้องกับเกณฑ์การจัดวางกลุ่มมหาวิทยาลัยที่คาดว่าจะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบทพื้นที่ที่หลากหลาย อีกทั้งคาดว่าจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นที่สอดคล้องตามเงื่อนไขของมหาวิทยาลัย ตามภาพที่ 1 (Figure 1)

Figure 1. A Model of Integrated Study Approaches to Southern Local Politic in the Contemporary Context

ข้อค้นพบการสังเคราะห์แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ในบริบทร่วมสมัยนั้น ตอกย้ำถึงบทบาทของสถาบันการศึกษาที่ควรตระหนักในการเป็นแหล่งบ่มเพาะวิชาการด้านการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนสร้างระบบและกลไกประสานการเชื่อมโยงโครงข่ายการพัฒนาพร้อมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวาง ซึ่งต้องเร่งปรับกระบวนการทัศน์การจัดการศึกษาภายใต้แนวทางบูรณาการศาสตร์ที่สะท้อนปรัชญาและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยตามกลุ่มเป้าหมาย และคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่อยู่บนฐานการสร้างคามเข้มแข็งทางวิชาการครอบคลุมทั้งด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ตลอดจนขอบข่ายสังคมศาสตร์ ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นเชิงประจักษ์ นอกจากนี้การผลิตรายงานวิชาการและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายนั้น ช่วยสนับสนุนให้เกิดการสร้างนวัตกรรมจัดการปกครองท้องถิ่นที่สอดคล้องกับได้อิทธิพลของกระแสแนวคิดโลกาภิวัตน์ (Glocalization) และขยายขอบข่ายการจัดการศึกษาด้านการเมืองท้องถิ่นครอบคลุมมิติอื่นให้มีความหลากหลายมากขึ้น สัมพันธ์กับมุมมองที่มีต่อการยึดติดกรอบการศึกษาแบบแยกส่วนระหว่างรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แบบเดิมที่อาจไม่เพียงพอต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในทางการเมืองท้องถิ่นอีกต่อไป ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรก้าวข้ามจุดยืนทางญาณวิทยาเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเชิงบูรณาการ โดยอาจยกระดับไปสู่การผลิตความรู้แบบ Transdisciplinary Research ในอนาคต ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายการสร้างสรรคผลงานวิชาการด้านการเมืองท้องถิ่นร่วมสมัยที่สามารถสร้างผลิตภาพเชิงประจักษ์และนำไปสู่การออกแบบการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกับภาพอนาคตการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นอย่างหลากหลายภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน ตามลักษณะเฉพาะ รวมถึงความซับซ้อนในประเด็นต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้วิจัยระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรด้านการเมืองท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้องควรสำรวจ ทบทวนสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและความท้าทายที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ สำหรับประกอบการพิจารณาคัดเลือกประเด็นการวิจัยร่วมสมัย นับเป็นแนวทางสำคัญที่นำไปสู่การสร้างสรรคผลงานวิจัยไปสู่การประยุกต์ใช้ได้ทางปฏิบัติและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ รวมถึงผู้จัดการศึกษาและคณาจารย์สังกัดหลักสูตรด้านการเมืองท้องถิ่นและที่เกี่ยวข้อง ควรประสานความร่วมมือในแวดวงวิชาการซึ่งอยู่ในภูมิภาคหรือพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์และสะท้อนมุมมองใหม่ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการก่อรูปทฤษฎีที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพทางวิชาการทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บนฐานการสร้างคามแข็งแกร่งของศาสตร์ทางสังคมร่วมสมัย
3. หน่วยจัดการศึกษา ทั้งในบริบทของสถาบันการศึกษา และต้นสังกัดที่จัดการเรียนการสอน หลักสูตรด้านการเมืองท้องถิ่น ควรทบทวนบทบาทและให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยประเด็นการเมืองท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงสร้างระบบและกลไกสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาการควบคู่การบริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการวิจัย (Innovation Research) ที่นำไปปรับใช้ได้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถติดตามและร่วมประเมินความเป็นไปได้ในการสร้างนวัตกรรมการจัดการปกครองท้องถิ่นที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นไทยภายใต้อิทธิพลของกระแสแนวคิดโลกาภิวัตน์

2. ควรวิเคราะห์เปรียบเทียบมุมมองการเมืองท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคหรือพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยคาดว่าข้อค้นพบที่ได้จะนำไปสู่การสร้างกรอบการอธิบายด้วยแนวคิด และมุมมองใหม่ตามปัจจัยเฉพาะด้านที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาการศึกษาการเมืองท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทเฉพาะพื้นที่

References

- Feungfusakul, A. (2003). *Identity: Theoretical review and conceptual framework*. National Research Council of Thailand. (In Thai)
- Habermas, J. (1992). *The structural transformation of the public sphere: An inquiry into a category of bourgeois society*. Polity Press.
- Jatuporn, O. (2021). The critical analysis of social theories in the contemporary field of social foundations of education. *Journal of Education Studies*, 49(1), 1–19.
- Kaewtep, K., & Hinwiman, S. (2017). *The stream of theoretical thinkers: Political economy and communication studies* (3rd ed.). Parp-Pim. (In Thai)
- Khianthongkul, K. (2016). *The status of instruction on local government studies in Thailand higher education* [Unpublished master's thesis]. Thammasat University, Thailand. (In Thai)
- Lapi-e, A., Sitthichock, T., & Attantra, A. (2023). Reflection of educational stakeholders toward next scenarios of political science after COVID-19 situation: A case of Suratthani Rajabhat University. *Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning (e-JODIL)*, 13(2), 184–200. (In Thai)
- Maksimović, J., & Evtimov, J. (2023). Positivism and post-positivism as the basis of quantitative research in pedagogy. *Research in Pedagogy*, 13(1), 208–218.
- Panich, V. (2013). *Constructivism of knowledge in the 21st century*. SCB Foundation. (In Thai)
- Podhisita, C. (2019). *Science and art of qualitative research* (8th ed.). Amarin Printing and Publishing. (In Thai)
- Praditsil, C., Krunnug, C., & Sombatrattananun, J. (2021). A critical survey of body of knowledge concerning decentralization to localities in Thailand. *Journal of Social Sciences*, 51(1), 51–72. (In Thai)
- Puang-ngam, K. (2019). *Community and local self-governance* (2nd ed.). Thammasat University. (In Thai)
- Samchaay, S. (2014). *Development studies as discursive field movement*. Thammasat University. (In Thai)

- Scholte, J. A. (2005). *Globalization: A critical introduction* (2nd ed.). Red Globe Press
- Scott, J. (1990). *A matter of record: Documentary sources in social research*. Polity Press.
- Shah, A., & Shah, S. (2006). The new vision of local governance and the evolving roles of local governments. In A. Shah (Ed.), *Local governance in developing countries* (pp. 1–46). World Bank.
- Songklin, P. (2018). *Postmodern political philosophy*. Apichart Printing Co., Ltd. (In Thai)
- Supajakwattana, W., & Buddharaksa, W. (2018). *On theories of political science and public administration* (2nd ed.). Naresuan University Publishing. (In Thai)
- Suwanmongkol, P. (2019). *Principles and approaches of local politics analysing*. Sukhothai Thammathirat Press. (In Thai)
- Thailand Innovative Administration Consultancy Institute. (2008). *Interorganization of public administration among government, local and civil society (provincial area)*. Thailand Innovative Administration Consultancy Institute (TIA). (In Thai)
- Tamronglak, A. (2014). Introduction: Ontology, epistemology, and political science and public administration studies in postmodernism. In A. Tamronglak (Ed.), *Postmodernism in political science and public administration* (pp. 1–15). Thammasat University. (In Thai)
- Tamronglak, A. (2016). The evaluation of the state of the education in public administration in Thailand (from 1997–present). *Journal of Politics, Administration and Law*, 8(1), 35–70. (In Thai)
- Timulak, L. (2009). Meta-analysis of qualitative studies: A tool for reviewing qualitative research findings in psychotherapy. *Psychotherapy Research*, 19(4–5), 591–600.